

Karel Čapek – Hordubal

Dílo patří do tzv. noetické trilogie (noetika – filozofická disciplína zabývající se poznáním): Hordubal, Povětroň, Obyčejný život a pochází z roku 1933.

Autor:

Karel Čapek (1890- 1941) česká próza 1. pol. 20. St.- demokratický proud

Žánr:

Román

Téma:

Námětem příběhu je hřích a nezvratnost osudu, hloupost a dobrosrdečnost s marnou snahou zachovat rodinu. Zdůraznění zodpovědnosti při vytváření úsudků.

Hl. myšlenka:

možnost poznání skutečnosti a druhých lidí; neexistuje jediná, absolutní pravda; skutečnost je složitá a každý ji vidí podle svých zkušeností jinak častá polopřímá řeč (promluvy, které nejsou označené graficky – uvozovkami, ale budí dojem přímé řeči); první část vnímá čtenář Hordubalovými očima – omezený pohled, často nevíme víc než postava sama, teprve časem si skládáme události, které Hordubal vidět nechce.

Obsah

Sledujeme vývoj vztahu milostného trojúhelníku Juraje Hordubala, jeho ženy Polany a jejího milence a čeledína Štěpána Manyi, poté co se Hordubal vrací z Ameriky, kde vydělával peníze pro Polanu a jejich dceru Hafii. Zjistíme, že Polana se zapletla se svým pomocníkem Štěpánem. Všichni to ví, jen Hordubal si to nedokáže připustit. Nakonec je Juraj zavražděn, přesto že by zemřel na následky své nemoci.

Jazykový plán:

V celé knize se neustále střídá er-forma a ich-forma. V průběhu textu se často objevují cizí výrazy, jež ani nejsou napsané správně. Autor je píše tak, jak se vyslovují, což poněkud zhoršuje čtení (džob, jessir). Autor hojně využívá také latinských výrazů i výrazů slovanských (gambík). Vyskytují se zde jak dialogy, tak i vnitřní monology. Často se využívá přímé řeči. Další jazykové prostředky, které autor užívá, jsou: personifikace (kráva přívětivě bučela), metafory, hyperboly (je zlostí celý žlutý), citoslovce (bim bam) či básnické přívlastky (hafie stříbrně zašeptala).

Charakteristika postav:

Hordubal

- Velmi zklamán přístupem ženy a dcerky.
- V knize je u jeho osoby použita samomluva a obhajování.
- Hordubal není špatný člověk, snaží se zachránit vztah a rodinu, ale to se mu bohužel nepodaří.
- Miluje svoji ženu Polanu
- Je slaboduchý, trpělivý, hodný, dobromyslný slaboch, důvěřivý (Nevidí nevěru své ženy, přesto že mu to všichni říkají a vše tomu nasvědčuje, jednou uvidí ženu jí podobnou líbat se s mužem podobným Štěpánovi, když dorazí domů, Polana nikde a po chvíli příběhne udýchaná a hned se ohání tím, že byla u sousedky, přesto že se jí na to nikdo neptal.), jednoduchý (Polana s ním po

příjezdu nechce spát a pořád se stará o Štěpána, vůbec mu to není divné), pracovitý (odjede pracovat do dolů v Americe, aby vydělal rodině na živobytí)

Polana

- Hordubalova žena
- uzavřená před hordubalem
- stará 31let
- ošklivá
- je nevěrná a chlípná (podvede Hordubala, který pro ni jede vydělat peníze do Ameriky, poté se k němu nechce ani vrátit a upíná se na Štěpána), sobecká, chladná, vypočítavá, tvrdá (poté co Hordubal vyhodí Štěpána, zamkne se a nechá ho, aby všechno dělal za ni), (neustále Hordubala odstrkuje a dává mu nepřímo najevo, že od něj nemá zájem)
- je těhotná se Štěpánem

Štěpán

- 26 let starý
- malý (sahá Hordubalovi sotva po ramena)
- chlípný (spí se zadanou ženou ve chlévě)
- chytrý (vyzná se v koních a pozemcích)
- namyšlený (nesnese, že se mu všichni smějí po zasnoubení s Hafíí),
- vypočítavý vrah (zabije Hordubala ve spánku)
- peněz chtivý (nechá se zasnoubit s hafíí kvůli dědictví)
- příživník (nechá se živit a nakupuje si koně, za Hordubalovi peníze, protože je má rád)

Hafie Hordubalová

- dítě, které má nejradši Štěpána (a to více jak svou vlastní matku!); - Hordubala se bojí; stává se klíčový svědkem u soudu

Kompozice:

Drama má chronologickou kompozici. Odehrává se v Podkarpatské Rusi, převážně v malé vesnici Krivé.

Děj je členěn na tři části

- příběh sledujeme očima Hordubala- příběh bolestný, baladický, lidsky složitý
- příběh= předmět vyšetřování- četníci vyšetřují vraždu (manželský 3uhelník)
- příběh=soudní případ, sledujeme, jak lidsky složitý a bolestný příběh v rukou četníků a soudu. Soudí se nejen zločin, nýbrž také hřích, který spáchala Polana svou nevěrou.

Umělecké prostředky: citoslovce (ahah!, O-o-o, Bože!), nadávky, cizí slova (I can't write, hallo, employment), nářečí (tetka, nežďouchej ji, pahýl), střídání ich a er formy